

КЫРАЛШЫ

(ПАХАРЬ — двухнедельная газета на горно-марийском языке).

Цикын Кантком дон
Кантисполькомын көк
әрнәш газетны.
А К Ш Б 5 коп.

1926 ин
Апрельын
16-шы

А К Ш Б:
Ик тәләш . . . 10 к.
Ик иәш . . . 1 тәнгә
Адресш: Цик хала
(Козмодемьянск)
„Кыралшы“ газет
Редакциян.

ЦИЛАМ ТЫМДЫМАШ

Мәмнән Республикышттына тымәнтьим халык пиш шукы. Ылымаштына шукы статванок акйарыжы, йштән шоктыдым-мйжы, халык пйцкәмйш кйц лиәлтәш. Вәскид халык-влә гыц мәмнән йлымашна шукы вәлжөк шайылан кодын.

Хрәсән пәшәнә шукы вәрәжөк татырин годшйла йштәлтәш. Йөндәрйм пәшәнә (фабрика-завод пәшә) әчә когон шәрлән шотә: кйзәйтәт шукы йиш пиш кәрәл хәдйр-вләмок (машина-вләм моло) вәскид кугижәншы-влә гыц шйвштәнә. Кйртны корнынаат шөән вәлә (Маробласт-ышттына төвә укә ганьок). Шыргы ромй, йөндәрйм пәшә-нәят виәнән шотә (корны-влә укә, завод-влә чыды). Халык тымәнтьим пәшәят вәскид-влә йактә шәрлән шотә: грамотым мйштйшйжы мйшйдым гыцәт чыдырак Пәцкәмйшйжы со-ты гыцйн кого.

Малын мә йәл халык кйц кодйнна—пәләш йасй агыл. Кугижә-влә, пайарны-влә, поп-влә кидышты йлымнә дон тишкәвәк мә шонна ач. Нинйн кидышты хәлйк пәшәжы, кәз-нажы, судшы, моло йлың. Нинй тәгә Россияштыш халы-кым видәнйт. Пиш когонжөк йымйдылаш тә әрәкә йуаш тымдәнйт. Молым нымат тымдәдәлйт. Школй-вләм пача-шйжы пачы йт—тымдәшйжы, мам утларакшы тымдәнйт? ... „пйл вйкы кузаш(?)“ тымдәнйт.. тошты годшы „йәврәй йа-мак-вләм“ шайышташ тымдәнйт.

Пәрви школ „программы-вләм“, „расписаны-вләм“ ачча-да доко— „закон божий“, „закон божий“ „закон божий“.

Төвә ти „закон божий“ дон кйцә мә молы халык-влә гыц кйән кодйнна. Утла когон „свәтой“ лия шйңцйня, лйдың си-рән йшкә ййлымнә донат ана мйшты. Әчә славянски ййлы-мым тымәвйиннә. Тамалан тымәвйиннә? Попән ана мйшты. Цәцән йдырймйла равәдйиннәят, йәрән.

Төвә кйцә тошты статван тымәнтьиннә! Тымәнтьим пәшә цилә Россияштыжөк тәгә әртән.

Ынде Совет йчкы тәгә йштәш ак сөрй. Кйзәйт йактә нәзәрнә дон (вйрсы качкың) цилә халыкым тымдән шокташ йш ли. Ынде, шукәш агыл, 1934-шы ишты циләлән тымәнтьаш вәр лйәш.

Кйзәйт цилә тымәнтьашлык йрвәзәй-вләм чотйш нәлйт.. Вара кәрәл школй-вләлән „сметым“ сирәт, шәвйшәшлык кә-рәл оксам жәплән лйктыт, тымдйшй-вләм йәмдйләт.

Ти пәшә-вләм йштәш мәмнән Областыштынаат пасна „тымдым пәшә комисси-вләм“ йштәнйт.

Тидым йштән шоктымйкы, ик йрвәзәт тымәнтьә ак код.
С. Эпин.

1904-ШЫ ИН ШАЧШЫ-ВЛАМ НАЛМАШЭШ.

Кәрәк вәят 1904-шы ин шачшы йнжы монды: төнә шйжым Респуб-лик Союзна тәдйм лачок салтак служвашкы нәләшәшлык. Служваш шүдйш закон дон (VI айыртәм) льготым пуман, тидйлән вара лачок салтак служва вәрәш „тәриториаль-наша часть“ маништы служымла, альй войска гыц пасна тымәнтьимлә.

Эртйшын, служваш шүдймәш-влә годым, шукы атьә-әвәшты гыцәт, йшкәшты гыцәт мйгәш колташ йадмы-влә йльәвй. Тәгә йадмыш-тым льготылан правашты улй ма-нйт дә зайавльөнйш пуаш кәрәл-жым пәлйдәлнә, манын тйккйләт.

1904-шы ишты шачшы-вләлән зайавльөнйш 23 апрәл йактә пуаш лйәш, ти гишән Рик-вләлән колты-мй. Зайавльөнйш Рик-вләлән дә пош-тәш колтәнәт пуаш лйәш. Ты пума-гәш сәнъяштыш әдәм-вләм циләм игәчәштыш анчыктәв сирәш кәләш. Колтым пумагам йнәндәрәш Риклән пуалаш кәләш, халашты гынь Кант-

милициян пумйла. Сәнъяштыш когорак-вләжы пүәргы 55 им, йдырә-мәш 50 им шотәлйт, пәшә йштән прамой ак кәрдән кйнь, нинйш „Кон-трольно-врачәбнйш“ комиссишты ха-ла больныцйшты йнәндәрән анчык-таш кәләш (изәрнә ййдә). Ти ги-шән сирым протоколжым сирән нә-ләш кәләш, вара колтым пумага са-га колташ кәләш, альй вара пасна колтымла гынь, вара колташ лийым сирәлтәш кәләш.

1904 иәш салтанәш шагалшашлык!

Льготы дон кодаш праваат улй гынь, срокым ит әртәры, зайавльөнйш пу, льготым йнәт нәл гынь, тидым атьәт-әвәт кйц пасна йштәш акли; тйтә тыньын халыккан служымәт йшкә хозанлыкәтлән цаккыным йш-тән кәрдәш.

Сәнъяәтйн йаркытймйжым зайав-льөнйш сага пиштымлә, Рикышты йнәндәрймлә.

Райвойэинномат.

ВЭСКИДЫШТЫ.

ВЭССАРАВИШТЫ МАМ ЫШ-ТЫЛЫТ.

Вәссаравишты хрәсән халык им-ны-вләм погым гишән пиш әптыр-гән. Вуйлалтышы-влә хрәсән гыц погым имны-вләм йшкәлән кәрәләш кычылтыт. Вәссаравишты вуйлалты-шы-влә халык пурлык кычылтыш-ты гишән иктйләнәт отчәтым ак цуәп, кйцә мйштат тәгә йштәт.
„Газет-влә гыц“

АНГЛИШТЫ.

Англишты помәшйк-влә дон тәрй-зй-влә лошты кйрәдәлмәш угыц шагаләш. Тиды ты гишән лйәш: вйр-сы годшән Англишты тәрйзй-влән йлымашты худаәмйн вәлә. Пәшә-дәр кузидә, шукы вәрәк валән вә-лә, йлымашыжы Англишты когон шәргәштын.

Конфәрәнцш погынышты тәрйзй-влә пәшәдәрйм лүлтйкәш помә-шык-влә гыц тәргәш лийыт. Тйтә помәшйк пәшә-вләм пйрахаш ли-нйт.

ИКЫШЫН ЛИАШ ТЫНҖАЛЫНБЫТ.

Вильнышты ты вәлнйш бәлорус хрә-сәнвлә конфәрәнцш погынәнйт. Ти конфәрәнцш бәлорус хрәсән ушәмым (соузыш) лйкташ йштән.

МАРОВКОШТЫ ВЙРСЫ.

Марокко Франциң Африкыштыш ко-лонийжы йләш. Француз вәштарәш кйрәдәлшы рифф халык цилә фронт мйчкөк анчыккыла пйраш тынҗалын. Француз войска изин-изин цакнә.

МАМ ЧӘХО-СЛАВАКИШТЫШ НӘ-ЗӘР-ВЛА КЫЧАЛЫТ?

Шукәрды агыл ик халашты тәрйзй-влән дә Карпат лишнйш нәзәр хрә-сән-влән конфәрәнцш (погынышаш) йльы. Ти конфәрәнцш коммунист парты погән.

Погынышашты тәгә йштәнйт:

- 1) правительствы гыц помәшйк имәнйш тәртәк нәләш тәргәш кә-ләш, 2) кйзәйтшы законым вәшталташ крәдәлш кәләш: мйләндйдым хрә-сән-влә анчыккыш иктйн гыцәт анчыц мйләндйм нәлйшты, 3) нә-зәр хрәсән-вләлән нйр пәшә хәдйр нәләш оксам вйчймәш пуман лйжы.
„Газет кйц“

КЫРАЛШЫНА ШУКӘМЖЫ.

ЫЛЫМАШТАМ УӘМДАШ — „КЫРАЛШЫНАМ“ СЫЛЫ-ШАШ.

Шыргы лоштыш кожла-мары, Кыраләш кашшы вйрык-мары, йдыр, йрвәзәй, йдырәмәш, Укәән, нәзәр, вольык кйтәвй!

Пәрви шукы тә йләндә Рушла—марла погыкәләндә— Рушым шукы вәштйлтәндә. Ты вәрәмә әртйш йндә.

Ышкә ййлымым төр вйктәрәш Ынде маләннә ййток кәләш. Ылымашнаш уәмдәрән Ышкә ййлымнә вәлә кәрдәш.

Ынде мәмнән газетны улй, „Кыралшы“ йләш тйдын лйжыжы. Агыш нымат шәргы агыл— Тәнгә вәлә ик и жәпәш.

„Кыралшы“ сирә пиш раскыдйн, Худа-йажом тйдыт ужәш, Мары-влә дон тйдыт попа, Соты корныш мәмнәм ужәш.

Совет пәшә вйдышы-влә Самынь корныш кәйт вйньы, Увәрым вәл тйшыкы пуда, „Кыралшы“ нинйш когон йәтлә.

Коммунистшты, комсомолжы— Нинйш „Кыралшы“ йажом ужәш. Тйдын пйсы сйнәйражыш. Циләм иктөр корныш шйвшәш.

Әрәкә йушыш, йалахайым Тйцкыж им дон тиды йшкәш. Йако, Йогор, Васи, Тымов, Тәнгәм нәлән вйргыждаок!

Мйндйр агыл, Рикыш вәлә. Кыралшыш тйшты сйлаш лйәш. Ик номырым лйдмәш вәлә— Кәрәк вүжәт сйләш лйәш.

Мары.

Ужына!

1. Мйнь Шапкилә марылан Луби-мовлан газетым сйләм. Тәгәк йштәш ужәш—Петровым (Йоласал лйдым-пөрт), Матвәйәвым Н. А. дә Стәпа-новым (Йоласал 7-ләт).

Васкин.

2. Мйнь ик тәнгәш Кыралшыш сйләм. Тәгәк йштәш ужәш: Ак-саков Захарым, Бәлокуров Иваным (Кожваж), Андрәйәвым В. (В.К.П.б. Пайскырык йәчәйкы), Зотыным Т., Амосовам, Фәдоровам В. (Пайскырык шк.), Лукыяновам (Цыган сола шк.), Петровым Д. А. (вйрык-мары 7 ләт).

Бәлйәв.

3. „Кыралшыш“ Ардә жәнтройкы-лан 1-иәш сирыктәм. Тәгәк йштәш ужәш: Власовым П. В., Савәльйәвым И. С. (Кантком), Словоным (Мәст-хов), Локтәвым (Госбанк). Цәпка-новым (В.К.П.б. Йүрны кантком).

Эшкынин.

4. Кыралшыш 1 иәш Кого-Шапки-ләшкы сирыктәм. Тәгәк йштәш ужәш: Никифоровым Н. С. (инструда), Ивановым А. И. (Сораброс), Йан-цоркыным, Рогионовым (К.З.У.), Фроловым (Волжскы лесничествы).

Соснов.

5. Кыралшыш ик иәш сирыктәм Пәмйәлшкы Саваркина Аналан, Эпәй солалкы (Эман с. р) Михалан Овдотылан, Тошты Тарашкырышкы (К.-Пистәрлә р.ч) Ләксән Пйраско-лан. Тәгәк йштәш ужәш: Власовым П. В., Григорйәвым, Смирнова Вә-рәм, Криворотовам, Мамонтовам Пәл, Батыгынам, Марасановам, Солово-вам, Жәләнәвым, Смирновым А. Мартышәва.

СОЛА ЫЛЫМАШТЫ АКЫАРЫЖЫ.

Кого корны кугим роат.

Кого корны мичкы кугим бйржым йамдэвй. Цалым сола марыжы, катыжы ие-кок иштй Парнынчаш йакте кугилэ корным пйтэрат; порындым годым кугижы укшыжы паштэков көгэчй йуаш вала. Тэнэ ак йары. Цалым солашты „икйжак-иктылан палшым комитэ“ вуйлалтышылан тидым анчалаш калаш; икты вэрэш лумат шындыктй йара.

„Орави“

ЛЭСНЫК ШЫРГЫМ ВЫЖАЛА.

Мынй икэнэ Шомэм казоной лэснык-влэ докы нулан миэнэм ылы. Тйштэжэн народ بازار гань: лэснык Воробйов цилэлан пум выжала —күлэн аракала, күлэн цйла...

Мынбат Воробйов кыц йадым — „тйнынйи колташ акли“ манйт. Тэвэ анчэм—йыл-влэ цилэн шйргышкй кэйт. Мын охырынок йламанат, ак колты Сарнальымат шйргышкйна кйдалым. Вара ужам — йыл-влэ цилэн йакты пум шйвштат. Ти Воробйов тэнэ паш көгөн шйргым вйжалаш. Солашкы мйят паш йун каштэш

„Йакты им“

Пэкэт сарайышты урэш.

(Эман сола).

Эман сола мары-влэ нымат йажон ак цацек. Пэкэт сарайышты моло урын кэя вэлэ. Сарай гыц пасна эчэ пэкэ, пагыр, арава дэ состыштат укэ. Со „окса укэ“ манын попыкалэнон эртэрат. Ышкэ мирски вйрым, сараным, аман пай-влэм йун-йуу колтат.

Андкыла йлап нымат ак шавэп.

„Сасна-игы“

ИМНЫ ДОКТЫРЫН ПАШАЖЫ.

Йылйал марын имны цэрлэнш тйнгальнат, эргыжым Шындырыш йуринов (имны вэршыл) докы колт. Тйды тэнэ кэлэсэн: „имны колаш вадымыжы мнын докэм толок“ манын. Тэвэ кыцэ имны тйрлшш доктыр-влэет авчат.

„Палышй“

ПАШАЖЫ АК ПАЛДЫРНЫ.

Йоласал акушерын йыкырака агыл вал? Токыжы йдырэмаш-влэ чотэ чыдын каштыт: ик канак кашшыжак „йнде болыи ам кэ“ манэш.

Йдырэмаш когынымашты йасы тйрлэш акушерын ашындырэтат — „пушташты кэок“ манйт йдырэмаш-влэ. Лачокок—„Йоласал акушерын тйрлэтэн“, маным икты гыцайт колаш акли, болшыжы со „колэп“ маным вэлэ шакта.

Лачок—ти акушерын магань вэл? Икты „начальныкан“ тидын пашажым анчалаш йара вэкат

В. С.

Пошты агэнт-влэ, тэнэ идэ йшты!

(Кожваж район)

Мары кызыт йыдын-кычын газетым выча. Мары йнде Совет кычын шудым дон да йшкэ палаш сйргымыжы дон шукы газетым сирйкты. Ти газет-влэм. Пошты дон телэграф халык комисар, пошты мары докы йыл) пожы, манын агэнт-влэлан бйвыанэн. Манман Кожваж районш-нына Йармушкин Стюпан пошты агэнтшты шалга. Тиды кыиш хуларакын пашажым виктэри. Манман Шактэнважна кым сир йлэш; ти кым сиршты ик сиршыжы пйртэн кодат, пакыла шоктыманшым ак палы.

Йармушкин тын! Палыкэтим пйтырак кычалаш кэлэн, андыкыла поштым вэрэмашты нэл мйшш шанок.

„Ышкэок“

Тэнэ ак йары.

Шыргыла мары-влэ йурны кантон гыц Цик кантоншш—ванчаш сбрэнит ылы. Тидым йштэш лимышты пйтарынок пумагаш сирэлтэ йлын. Вара вэс погынымаш лимбкы, молы мары-влэжы тэнэ попат: „Эман сола районшш көок, тйшты шу-кы коммунист-влэ улы“ манйт: „Йаманаш лучи мйндырны, мэ докына ак толэп“ манйт.

Тэвэ кыцэ Шыргыла мары-влэ шенат: коммунист-влэ гыц лудыт, тй шактэш тэвэ попым пйртэныт.

Йал советым лишылэмдат, нинй попым. лишылэмдат.

Пыйылмы.

ПОРТНЫР РИКЫН ВУЙЛАЛА ТЫШЫ-ВЛА.

(Кого йынкы район).

Кырын мары 7-и гымэным школы гыц 12 марта Рик-вла йыде „статистическы свэдэны-влэм“ погаш йрвэзй-влэм кодтым йлы. Палаш кэлэш йлын: районшты маньар эдем магань цэрдон кэлэныт, маньар эдем пайанжы, нэзэржы, ик пораткажы, маньары В.К.И.(6.) дэ В.Л.К.С.М. йлыт.

Портныр Рикшш мишты йрвэзйлан нымат пугэлит, тэнэ вэлэ кэлэсэн пугэлит: „манман тэхэнь“

„Колшы“

КООПЭРАЦИШТЫ

Коопэрацим локтылэш.

(Шындыр район)

Шындырыл коопэратывшты вйжалышты Даньилов шалгон. Ти дй дилэжы 4 тйлзы вэлэ шалгон. 4 тйлзшты рэвизи ливат, тидын 64 тэнэ окса, эчэ 20 мапак, лэктэ Ситыдым овеажым жалованйыжы дон тулэн, ситыдымашешыжы тоцынжы канден Эчэ вйчымэш 53 таным шалэтэн, сиршыжы уты дон сирш: ик мары лымэш тиды 6 таным утларакым сирэн. Тэвэ кыцэ йачэйкын отекретэрижы Даньилов коопэратыв ладкам видэв. Ти комсомольцын

„примэрижы“ сола йыгвайш шэрлэн. Тэхэнь эдемлан вэржы комсомольцын агыл.

„Ужшы“

ТОР ЫШТАТ ВАЛ?

Пызыккыр районшты „Восход“ лыман йарвар ушэм (потр. о-во) улы. Ти ушэм тэнэ йшты. Ышкэ лымжы дон торгэйаш йаллаи патэнтным пуга. Тэвэ пэрвиш пайан эдемлан, мануфактурй торгэйшты Хлебныков Норфиллылан кызытат ти операдим йштэш пуэн.

Иктыжылан анчалаш йара йл-нэжы.

„Цаклыш“

КОМСОМОЛ ДОН ПИОНЬЭР ПАША

КЫРЫН МАРЫ ТЭХНИКУ-МЫШТЫ Л. ЫРВ. УШЭМ ПАШАЖЫ.

Кырын мары тэхныкумышты цилэжы 110 эдем вэри гымэныт. Комсомольцын 62 йрвэзй йлыт. Йрвэзй ушэм тилошты палаш паш пйты кычэн йштат. 1-иш тримэстр эртымкы вйц номёр стэнэ газетым лйктэви. Эчэ утларакшы сола влашты пашам йштэви.

Сола-влэжы кым „йрвэзй ушэм“ йачэйкым йшкэ выкышты нэлэныт. Рушарна йыде коктын-кымытын педтэхныкум гыц сола йачэйкыш докладым йштэш лэктэит.

Кызыт йнде сола йачэйкышты шылэ доклад влэм йшкэок йштэш тйнгальныт. Эчэ полкы—20—40-ын сола-влэшкы 5 канак каштыныт Ышкы-мыштынон оркэстршты улы. Солашкы оркэстр дон кэш паш йажо. Оркэстр колыштан, концерт колыш-

таш мары-влэ—пургыжак, йдырэмашыжак, изижак, шоньжак паш шукын (400—500 эд.) мйат. Вара докладымат йажон колыштыт. Йрвэзй ушэм „Кыралшй“ газетымат шэрэш палышэн. Кок канак кашманшты 4-шй курс 140 эд. газет сирыктышым мон.

Эткин П.

ЙОЛАСАЛЫШТЫ ПИОНЬЭР ОТРАД.

Йоласал 7-лэтки школышты пионьэр отряд улы. Имэшты икараш йлым порт укэ йлыат, пионьэр паша йш ашеы

Тэнэ йнде пионьэр-влэна пашштым йштэш тйнгальныт. Ордыж гыц толшы йрвэзй-влэ ватгэриш шагальэват, пионьэриш сирыктэви, кызыт кыны дон икараш йштэнэ.

Ватгэрдимат улы. Ныры дон пионьэр паша виктэраш нэлтырак.

Пионьэр Михайлов.

ШУЛЫК ПЭРЭГЫМАШ.

ЙДЫРАМАШ-ВЛА, ЫШКЫМДАМ ПЭРЭГЫДА!

Манман мары лошты цэвэр таза эдем-влэ паш чыды. Малын вара чыды? Шукы шанаш ак кэл, тйрок тйшак кэлэшш лиэш: йдырэмашым мары лошты айбурэмбынон ак перэгеп. Тэхэнь йдырэмаш-влэ гыц азалэйт чотэ вай-влэ, цэрэн-влэ пачыт. Пэрегидимыжы дон йдырэмашыжак локтылалтэш.

Лыдыш-влэм йнйлыдарым жэп тон, мынй ие-кок шайам йпырэмаш йлыманш кышэм кэлэсэл пугэм Шудывачаш солашты кыпитон ваты улы. Паш паша мастэр дэ, йшкэ тазажым кычэн йш кэрд. Азалэ тиды паш кыштылган йштэ. Паша йштшышы вогорак укэят, азалэштым кэчок камакам, момоцам, волькыым анчэн кйргыжталэш.

Имэшты ти ваты, азалэштымкы, вэс арняэшок пугэ йндышым йшты годым шольжытын сунанш арватым кандаш кашты. Ти сунан гыц вара

Лирыкуй Пэтырын сунанш кашты. Сунаншток тиды изиц йасыжым палаш тйнгальны Сунаншты кыштэн, мйрэн, аракам, сырам йун кэрдтэ. Вара пэл кангыж йактэ шумым кычэн охочлэн кашты.

Мынныт „доктыр докы кэшаш“ маным „шывал доктырэт вуйшш—кэок; йкымы ак палшы гынь, доктыр нымат йштэн ак кэрд“ манын пуш. Йасыланымжы гач мужан, цоклэшты поп текы паш кашт. свэзавыдымат йулдалэш, нымат йштэн ак кэрд, цэр шэри вэлэ ваты лоштыжалыи охочла: „эх, колэмш“ манэш. Мынныт тидым доктыр докы цоктэн колтышым. Вольныц гыц кандым лекастраважым шукат йш йу, тйрлэнын Тылэц вара дотйрлан вэлэ йнй аналш тй алыт.

Тйрлэнш кыныт, пэрвиш цэвэрижы, тазажы пйтыш.

Шудывачаш солашток эчэ вэскы улы Тиды ик канак мйшкыран кыныт, пукш погаш кашты. Шыргышты начкы, кычын йур йурэш, йшты

пыйхо. Гаты пйркэм тйшкэ лывалэн азам йштэн. Вара тйштты азайжы дон коктын, ордыкым паш шукы ужавы. Пашкуды солашток, кок ваты азэ йшттым лошток колэви. Тэхэнь лиманш-влэ цила вэрэок улы Тйды дон молы шулык кан йдырэмаш-влэ йшкымыштым паш перэгидэ ак кэрдэп.

Азалэ йшттым годым мужан ватым шывшэдэш ак кэл, тиды ак тйрлы, ак палшы, локтылэш вэлэ. Азалэ йштэм „азэ йшттым пэриш“ кэшш кэлэш тйшагы агыл гынь, аккушерыкым кандаш кэлэш.

Азалэ йшттымкы, тйрлэнэн шомэш, нэлтым лүгтэлаш, нэлты пашам йштэш ак йары. Вйржы пйтыат, силэжак пйта. Куд арняашты вэлэ тйрлэнэн шомэш. Ышттымкыжы 3-4 кэчды, кашташат, шынцашат ак йары. Азалэ вэржы тйрлэнэмэш кышш вэлэ кэлэш. Калым ирэн урдаш кэлэп. Ышкэ тэрвешты лавырам урдэт кынь, цэрлэнэш тйнгальныт.

Мары йдырэмаш-влэ, колышта, йнйылда! Совет кычылан таза эдем-влэ кэлит. Тйдын дн йакшар цйрэдам, таза ош нолан кыштам паш перэгаш цацыда.

П. А. Симолов.

НЫРЭШ ШУДЫМ УДАТ.

(Кулаковй район)

Ул Солавокы мары-влэ шукэрдшэн нйрэш клэвэр нушмым удаш шанэн йлэви. Тэвэ 6-шй марташ тэнэ солашты погынымаш ли; ти погынымашты поэнэок йш эртэрэп—погынымаш вуйлалтышым, сакрэтэриш айбурэви дэ тэнэ сирэви: „Цилэ сола дон шомшым, йржа азым дым лывэц шывлэн лакмы сэмбынок, клэвэр нушмым удаш шындыш лывы“ маньныт.

Ул Солавокы мары-влэлан тэнэ йштэш Күшыл Солавокы мары-влэ анчыктэныт. Наныт имэшток тэнэла йштэныт: нынын клэвэршты пэлэ вулкынат. Андыкыжым Күшыл Солавокы паштэк Ул Солавокы клэвэр шуды дон лиэш

Йал сола-влэат ниним анчэн пацэш идэ код, андыкыла кэшш пашышаш, шукы шурным йштшйаш.

Солашты йлышны.

ТЫМДЫМ ПАША

ЫРВЭЗЫ-ВЛА АНЦЫК КАЭТ.

Картук сола 1 ст школытты тымънны 10 иаш ырвэзы школытты толманынны аважым йур гишан тым дэн. Аважы пона: „Ийми йурым пуа гынь, лым йыле шёлэн кээ“ манэш. Тымэнэшы ырвэзын келесэ: „Ийми йурым ак пу вэт, та шонгы-влэ веле ада палат, тэнэ понэдэ“, манэш. „Йур лияшын таньж гыц тылбэраля вьд обш күшкы кузаат, лым лизш, лым пьрцы-влэжы кушмы сэмьныштты велемьт, вара ульк вилэш тынэлэт. Улыбракшты шок шеш шёлэн йурла вилэт“ маньш.

В. С.

Малын мары йылмы дон тымдаш кэлэш?

Перви ырвэзы школыт мият, төрөк в.с палыдым йылмы дон тымдат ылыт. Кызьтат мары лощты төхөн шайа влэм келмыла: школыт-кыжат малан вал кемьля? Рушла ак тымдэп, марла веле тымда, марлажы ма тымэнтэок палэнэ, маньш кэдыжы.

Төрөк рушла тымдаш хударакот Тидьтэвэ ма гыц кайш: ырвэзы буква палэн шоктымькы, марла дон рушла кныгым пумькы, лымдыжы допон палдырня—марла куштылгы-ракын лымдэп та аштэ, йыле ак манды, рушлажы кныгым пумькы лымдэн кээ да мандэок мия, лымдыжымат ак палы.

Төвө ти шайа-влэм приморэп палына: „музык памет“, мары кыралэш“. Тиштыкэнок кайэш—марла куштылгы рушлажы ишш лымдык мандэн шуат.

Ырвэзын ты йылмы дон тымдымла, кыды дон аважы цызым качкын кушкын Тынам кыды ырвэзы тымэнь шокта. Ты гишан ик-бок и марлаок тымдаш келэш; вара, кынам ырвэзы бш пиньдэм шокта, тынам молы йылмы донат тымдаш лизш.

Ньиколайчук тон Петухов.

Мам шанат?

14-шы фев., тэнэ Эман солашты тымдыш Сидулкин погыннымашымыштан ылыт. Тышкы тымэнь кашыш ырвэзы-влэм атышты-аваштым уажын палэн: кыды стальян ырвэзы-влэм тымдаш келэш, тымдымашты кыдыт ма ак йары? маньш уажын.

Ти погыннышы ик атыя-авашт толтэ.

Төвө кыде мамнан мары-влэ ырвэзы-влэштты тымдаш шанат, тоштты йлымаш кыц у йлымашыкы лэктэш „палнат“.

Смирэнски.

„Иафон“ тымда

(Пызынныр район).

Манман Тэкараштыны ырвэзы-влэм Вилваташтыны Ларков В. Н. тымдэн ыла. Пиш „Иафон“ тымда манаш лизш: ырвэзы-влэдын нэржыкы веле анываталэш, арыашты кым кыдыт моло веле тымдалталэш; мод намжы тымэньшы ырвэзы-влэ бшкэ дурэштынок тымэньшт

Ларков тэн! „Взялся за гуж—не говори, что не дюж“ маньш; тидым мовдан ак кэл йлнэжы.

„Шудэ“.

„Паша укэ—ам йарсы“

(Ардэ район).

Икына миныкы лымды пьр-тшкы кныгыам палаш миэнэм ылыт. Лымды пьртыралэн шьндым ылыт. Рик томашыкы пьртышымат Адвокатов кыц кныгыам йадым: кныгалык колтай, маньшым.

„Ам йарсы, ти эдем дон кытыралаш келэш“ маньшда миныкым покта веле. Вара эче йадымат „Ам йарсы, сирэш келэш“ маньш да понашат пьрахыш Адвокатов тэн!

„Да адраскувет изба-читальня“ маммдым кыде вара мовдан колтэват?

Б.

А К Й А Р Э П.

Цаган солашты кык тымдышы руш бьдыр маш-влэ улэ. Ти кык бьдыр-маш Цаган солашты уке дон икток ылыт. Мары-влэм погыннымашыкы икынакыт вуйым цыкэл пьрыдылыт, пурь шайам келесыдылыт.

Шукыжы ти сола мары ватэ влэ нивым акат палэн: корнэш вэш лит кыныт, тамагач, Сэмйана марья-влэ веле машанат. Нивыт вэкат у сэмьны тымдымашым ак палэ Изивлэм сусуэмдэн ак мьштэп, тьдын дон шукыжы тымэньш ак кашэл.

Кыдыт тымдышы влэдын изи влэм вель тымдаш агыт, мары-влэмат, бьдырмаш-влэмат погыннымаш йыде молы тымдалтымыла, иктыма гишан шайышт пумьла. Анцыкыла тэнэ кыдыштыкы йлэп, мары-влэ докат каштышты, изи-влэмат у сэмьны тымдышты.

„Писан“.

Кныгы-влэм төр палаш кэлэш.

Кыдыт бьнде мамнан йырвашок лымды пьрты-влэ улэ. Кыдыштыжы 2000 пары, кыдыштыжы 360 моло веле кныгы улэ. Йуж вара лымдышты кыдыт, кыдыгэ шукы, такэш кыды, йуж вара лымдышты шукы, кыдыгэ ак ситы. Тидым Кантолитпросветком аччалтэ ак кэрд.

„Лымды пьртыштыш пашэзы“.

Иафон тымэньшт.

Усола районшты йактерля школышты лизкувэт пачылытын Тышкы 40 эдем тымэньш каштыт. Шукыжы бьдырмаш-влэ каштыт. Айыртэмьнок Изивлэр сола бьдыр-влэ йафон аважы Иафон атышты-атышты колтыдылыт, тьдын дон кыдыт тымэньшт Тыштты В. Л. К. С. М. член дон ливидатыр тымэньш колташ попен кыгыларэныт.

Викок мьштэдым-влэок кыдыт лымды мьштат. Пиш сусу кыдыт,—„цылалэн тымэньш кэлэш“ маньш.

Сирэн Тархан Михэля.

Төвө кышты анцыл солаэт!

(Пызынныр р-н).

28 мартын Шэрэжэштты погынныман ылыт. Ти погыннымашты когорак-влэм тымдышты Петухов В. М. тымэньмы гишан шайышт пуп. Шайышт пьгьрмькы мары-влэ төхөн пьнцалтыштым лыктыт.

Цылан тымэньш кэлэш. Ку сирь-маш палыдым ак тымэнь гынь, оксам тьлыжы: — пьтэриш кыды 50 к, вэс кыды 1 т. кымыт кыды танак палыкы Штрап оксажы дон солаэш газэтым сылаш сьрэвыт. Окса поган Йэдумов Ортыэм, комсомольцым, айырэвы кыдыт тымэньш 30 когорак-влэ каштыт.

Кышты эче тым нэш тынэдтэлдэ, аччалдок!

„Ылыш“.

Палаш кэлэш.

Манман мары хрэсань-влэм шукырак палаш тымэньш кэлэш. Ма ана тымэнь гынь ныр пашанэ, волькы урдым пашанэ, каштавичыт да садты урдым пашанэ анцык вээн ак кэрд, шайыкыла веле кээ.

Кыде вара анцыкылажы кемьля? Төвө кыде кемьля.—Газэтым, журналым сирькыш кэлэш. Ма солаштына „Газет йаратшы-влэм пуца“ улэ. Ти цуцашкы шукы статья газет, журнал толэш. Нивыт лощты кы йажо журналым лымдынам. Лымжы „Ышланэм бшкэ агроном“ („Сам себе агроном“).

Ти журнал пиш шукы палыма-шым пуа. Тышты сьрими: кыде ылаш кэлэш, кыде мьландым (нырдым) пьшкыдемьдымьла, кыде волькыкы урдымьла, пумьмыла, эче шукы молы гишанат сирьмы.

Иафон дон журналышты сирым статьяшты кэлэш, козаныкэм шукы куштылгыш, йафон вьктэралтэш. Төхөн журналтэ ма кныгынамат бшкышымаш йасыт бшкышымаш куштылгыш яна кэрд.

Тьдындон мьне цыла мары хрэсань-влэдын, анцылтыш мары-влэдын „Сам себе агроном“ маным журналым сирькытэдок, манам.

Аньсимов Васи.

Хрэсань паша

У корным кычалда!

Лым шьла, шоньш толэш. Ныр паша тынэлэш. Марылан изиш келесылаш келэш: удым-шагалым цышэ гишан понымаш. Кыдыжы бшкэ хозанышымаш йажозмдыныжы, тиды угыцын мам гыныт палыныжы.

Кыдык марын мажы чьды?

Мары—„ныр чьды“ манэш. Лачок ньржык шукы агыт, кыдышты гыц шукырак кельжы. Төнэ гыныт ньржык шукэмдэш акли. Эдем тьла сэндалькыныт ак куш. Марын ылы-маш тьдын дон төрэмэш.

Вэс корным кычалаш келэш. Кыде кыдышты мьланды донок марын бьдымашыжы йажозмдымьла? Марын пайаныжы кыдышты. Намозыжы улэ гынь веле кыдыжы когон шачэш.

Мары сатына гыцын 60-80 пуд. постара. Вэр машты шагалет кынь, намозым лыктыт кынь—120-130 пудым валаш лизш. 120-180 пудым мары опта ылыгэцыт—цыла марын кыдыжы утыныжы. 120 пудым чьды гамозы дон постара шак ли. Марын ньрш лыкташ намозыжы ак ситы. Намозыжы волькы кыцын веле лизш.

Кыде волькыш шукэмдымьла? Волькыш кыдыш келэш. Тьдындон волькы шукэмдымаш—качкышым шукэмдэш келэш. Йафон пумьшым бшкэл худан пукышым гыц намозым кок пай сьланым пуа Мары бшкышым пудым, олымым пукша, ушты вьдым йукта. Бшкэл гыцынжы прамош шьшэрим ак уж, намозыжат чьды лизш. Вэс качкыш влэ: ушман-влэ ылыт. Ушман-влэм бшкэл чотэ качкыш. Качкыш шукэмдэш ушманым шьндыш кэлэш.

Магань ушман-влэ улэ?

Ушман-влэ, морко-влэ төхөн улэ:

1. Ширушман (сарушман) рушлажы—бушма (брюква).
2. Ош ушман—кормовая репа (турнепс).
3. Ала ушман—кормовая свекла.
4. Качушман—редька.
5. Йакшар ушман (качмы)—красная свекла (столовая).
6. Сакыр йиш ушман—сахарная свекла.

7. Кашар морко—простая морковь.
8. Мьтык морко—морковь коротель.
9. Ош морко—кормовая морковь.

Кыдык марын сэндалькыш йаралжы кыдыт: ала ушман эче ширушман; лывьргыт вэрэш ош ушманымат шьндыш йара.

Ти „важан йиш“ сьсэ-влэм йыранэш, изьрак аныашат удыш йарат: изи вэршынок шукы лэктэш. Ик ушманжык 12 кьрэвэнэмо шьшэш.

Хрэсань эдемьш изи мьланды лаштыкымак такэш йамдаш ак кел ылыныжы—„важан йишэтыш“ шьндышым: шукы пьркэм тьды пуа. Мары-влэ палэн шомыкышты, бшкэок шьндыш тынэлэштэ.

Тэлтым волькыш ушман йжар шуды ганьш йажо качкыш лизш; тьдын качкыжы свэзы шуды ганьок. Пычкэдэн пумь ушманым бшкэл дон шарыкы пиш йаратат. Шьшэрят кыдыдыт лизш, ум шукы постарап лизш. Тэлтым постарым уйт тошты дон, цьрэжы дон кыныжы ганьок лизш.

Вэскидыштыт тэл гачок бшкышан шудым изиш веле пуалыт, со ушманым пукшат. Ик бшкышан кэчэш 3 пудым моло пукшен колтат. Тьдындон бшкышан-влэштэ тьлымат кы-

ныжыш ганьок шьшэрим пуат.

Ушман нымым Цик халашты Госсэяскыдышгы палаш лизш; эче Москва гыц сирьктэн кандаш лизш, адресшты төхөн: г. Москва, Мясницкая 12, семенная торговля А. Б. Мейер.

Ик кьрэвэнэжы кыдыт: 1) ала ушман нымьт 80 к, кьрэвэнэ 60 кв. вочыкэш ситэ, 2) ширушман нымьт—1 т, 60 к, кьрэвэнэ 300 кв. вочыкэш ситэ, 3) ош ушман нымьт—80 к, кьрэвэнэ 300 кв. вочыкэш ситэ.

Кыде ушманым куштымла?

Ушман намозым йарата. Намозым шоньш шагалым йактэ лыкташ кэлэш. Ушманлан кыгын, 5-6 вэршөкым шагалат. Пьндыш рокыкы вькы лыкташ ак йары, тьдындон ик корныкык кок шага дон пачелэ-пачелэ шагалан кэлэш. Анцык кыды шагалжы рокым ордыжыш йьрэ, наштэк кыдыжы пьндыш йакшар рокышым йьргьжэа веле Шагалымькы тышкэнок ширэн шьндыш лизш. Перви шагалым вэр гынь ик кына шагалэнок ситэ, шуды важан вэрим кок кына шагалаш кэлэш. Удыш кэлэш: шир ушманым врьш шоньш Микольнэш шьндыш кэлэш, йакшар ушман дон турьжым пачэшрак, 25 май гыц, 20 йьунь йактэ шьндыш лизш (у ет.)

Йьрэнным бштан ак кэл, уты паша вэле лизш. Ушман шьндыш анцыт, аны мьчкыш удым йьрэн-влэм бштан миап кэлэш. Ков йьрэн лощты 10 вэршөк лизыт. Удым йьрэнным 1/2-1 вэршөк кэлэшышым бштан кэлэш. Вара кыд тон удым йьрэн мьчкыш нымьшм ма пьрцын шавэн кээт. Нумьжышым 1 вэршөк кыц кэлгыш рок тон мудап ак кэл, тытэ шьнтэн лэктын ак кэрд. Когон шокшты шалга гынь, удым андакшыт вьдым кыш каш кэлэш Шьнтэн лэкмыкы, иктэ 10 кыдышты, ушманым шомэден

колташ кэлэш. Кынам ылыштышыжы лизш лапа ганьы, кок ушман лощты иктэ 8 вэршөк лизыт.

Агроном Ильманов.

шага дон трактыр

Ныр пошакы лэктынайт, мамнан „омын“ шагана мьгыргэн шьндынайт.

Вужэ в ле шагала. Бьбанырак трактыржы Тургэ вэле мьгырра, Шаган патыр тышманжы Шага докы талаша.

Трактыр тым ужынат, Орш колтэн шагана: кыктын вэшок лывэт, Төнэ пона „омына“—

„Ох-ох, йьмэм! тышманэм! Кышэц вара чьктылыт? Мьнышм шоньш вуйыштэм Тыныш йамдаш толынат!“

Ма вэл бьнде йьмыжат, Мькытэок лин вэкат? Анцыкыжык тынэок йьлэныэм ылыт тышкырак“.

Трактырнажы мьгыргэн Шоньш шага пьтыртыт. Эче вара йьрэлтэн Төнэланьла поналта:—

„Шукэш агыт, сагаэт йьмэтышымат нанээт, Ик коропэш пыштэнэ, Икэрьшок тайна“.

Хрэсань паша куштылгыш Шаган тышкы лэктынам, йьлымашнам олымкыш Нивыт докы толынам.

Ситэ бьнде, ыланат, Хрэсань нулышым айэнат. Тыныш тышты, шоньш йлат, Шукэш агыт, пьц йамаг“.

Николайев Филып.

ЛЫДЫШ-ВЛА.

Ирлык йактэ.

Цилан тидым сыйнедэ—
Кугижанэ вет ёльы.
Кугижажы, палёда,
Цилаланов вуй ёльы.

Билшы паша халыкым,
Цилэ иви халыкым,
Пайан-влэ дов икышын
Тиды пёвэртөн ёлен.

Паша халык куатшым,
Бшкэ ёльымашыжым,
Качтэ колымаш кыцтын
Пал оксаэш вьжален.

Укэан руш пашавы,
Цилэ халык хресаньжы
Ти пайан-влан кидыштэт
Вольжк чотеш ёльыныт.
Мамнан марынажымат,
Руш кыц пасна моляжымат
Эдемешат ужтэлыт:
„Чарлыс, лапот“ маньныт.

Бидырамашым тынэок
Нымаешат ужтэлыт:
Револуци йактэжок

Пиш когонов дымдыныт.
Нэзэр паша эдемжы
Шукы орлыкым ужын.
Цилэ статья йасыжы
Пимэр халыклар тыкнен.

Нэзэр бшкэ ойкыжым
Со навакышты шьрен,
Пётрдымаш йасыжым,
Куш, пайгомшыкы поэн.
Револуци лимыкэт
Сандалыкна рьшкэлт кэш.
Шам гыц кэш халыкэт
Вьрйушы-влэм рашкалтыш.

Револуци гыц тикеш
Бидырамашат чотышты.
Цилэ паша халыкыш
Бинде тидым ак монды.

Озэнька.

ТАН-ВЛА, АЛДОК!

Шорлен нётөн пидыранцык.
Тан-влэ алдок, кэнэ анцык!
Кэчы жэрэ ваптареш
Кэаш йална колыштеш

Бйымашна йажо агыл:
Торлаш келеш цилан шагал.
Кызыт йактэ палыделна—
Кулан пурым ма ёштэнна.

Орланэнна йыдын—кэчын,
Нуждаш кэнна пайан вэрцын.
Йанэт йыла тидым шанэн.
Шыды шөөш ашындырэн.

Бинде тиды эртен кешы.
Анцык лижы нурь кэчы.
Кэчы лютын, сотэмдэрэн.
Лоньин шуден, мам келесэн—

Тэвэ тидым палаш келеш,
Цилан иктёр лияш келеш
Тэнэ укэм сыйнан лияш,
Пыцкэмшына сотэмалтеш

Ф. Йуадар.

УВЭР-ВЛА.

У ЗАВОТЫМ ЁШТЭННЭТ.

Кымыу сола Рушарыан ирок.
Цилан цэркышты ёльыт. Тэвэ сви-
стох сьгтыраш тынэлыш. Цэркыш-
ты шалгышы-влэ тэрваньлаш ты-
нэлышты, лэкташ тынэлышты. Цилан
у заводтын ёштыш тынэлышжым
анчалнэшты.

Ти шьргыт пилым заводым Корот-
нык кредьот ушэм ёштэн шаралтэ.
Ти у завод ик рамбы дов веле пи-
ла. Тынэ гынят, кантоньштына
кооперацийн когон палша: 1) паша
эдэм-влалан пашам пуа, 2) тиштэш
йоядырамашым шьра; тьдын дов
В.К.П.(б.) 14-шы кого погынымаш
анчыкытым корны дов кэа. Благов.

„КОГО РУШ“

Кого йуван руш йукоэр „пайарны“
Рыбалкин улы. Кожла сирьш кэмь-
толмыжы годым тиды кого мьтык
пичалэтыш „Смит-Виссон“ маньотым
сагажы кандыштеш.

Кожла мары-влэ йадыт: малав вара
ти пичалыжым кандыштат? маньыт.
Кого руш манеш: „корнэш мьнышым
вэш лидэ дово, тынэм палёда, ма-
лан кандыштам“, манеш. „Тилош-
ты мьны хала гыц талам ёльы, кор-
нэш икты лу имьнышжым, кожла-
мары-влэм вэшлин шагалыш; мьны
ик имьнин веле ёлам, корны гыц ак
каранеп Мьны пичалыш веле лык-
тын чучым.—кыце мары-влэ кара-
наш тынэлышты“ манеш

Мары вла, тэгөнэ эдем гыц кызыт
идэ луд,—самваптыш год агыл вет.
Кызыт йактэ ма бурым лудын ёлен-
на, бинде мьат эдемек лияш вэрэмэ
толын. „Толкан“.

МОШЭНЬЫН-ВЛА ПАШЭННЭТ.

Йодсал пазарыш мимыкэт, вь-
шыныштыт изиш улыт гыц. алат
паклы—ока шотлаш „жолтыкыш
пёрэн шагелат. Тьлэц пасна эчэ
пётрдымаш вэс мадыш-влэ улы: тэвэ
мадын нэлам, машанэт, анчот кыны
—кышанет охыремэт кэн.

Ик мары 30 августын нёлыш шым
танам „тузы лыкмыла“ мадын кол-
тэн—„вара мьгыра веле“, маньыт токо.
Ти мадыш-влэ ородырашым ко-
гон чиктат. Тидым изиш пьзыра-
лашат йара вэкат. Шьнэртеш.

ЙАРАН МАРЫ ЙАСЫН ЁЛА.

Кожла сирьшты, кого шьргыт вэс
моньшты, сорока чышы Йаран
мары-влэ ёлат. Нынш ёльымашыш-
ты тиштэш кэнэ агыл. Тымдыш
пёрт-влэ пич чьдыт. Тымдышжы
марын виков укэ. Кыды сола ёр-
вэзы-влэжы тьмэныш 10—12 уш-
тышым ёрдыжыш каштыт. Кышта-
кэн школы улы гынят, тымдыш-
влэжы марла ик шамакымат ак
мьштэп, ёрвэзы-влэжы рушла ак
мьштэп, икты вэсыштыш ак ёны-
леш; тьндон мары ёрвэзы лешты
шукыжы тьмэныштыт ак кашеп.

Ик районьштыт веле ма, кок мары,
ик руш, тьмэныш ёлышны. Мь докы-
на 12 мары ёрвэзы вэс школы рай-
он гыц 10 уштышаш вэршым каштэ-
вы. Ёшкэ донышты 3 уштышаш
вэрштыш школы улы ёлыштыт, тьм-
дышжы рушынат, марла мьшты-
дымат, мь докына каштэвы.

Ти гышан Йаран мары-влэлан
пич йасы. Ты вэлыш ёлышжы
ирэа мары шөөш веле, руш лешты
ёлат. Тэгөнэ йаралэ солаш шьре-
тат, мары дов руш томажым тьрөк
айыраш лияш. Шьргыт лияшты
гынят, мары пёрт-влэжы изи худа-
влэ шьнэлыштыт, марла кашкаан-влэ
ёлыт. Мары-влэжы пич самогонным
йут: ик кэчеш айо (празнык) тола-
ныт, арны мьч со йун каштыт.
Сельсоветыш мола марым ак ай-
ырэп, марылан „ирьшым“ ак пуэп.

Тиштэш мары-влэ пилан (па-
шан) ёлыт, Йаран мары гынь дь-
зырышыш ак ужаш.

Пэтрова.

УТЕРЯННЫЕ:

Кандидатом В.К.П.(б.) т. Алексе-
евым (Лукияновым) А. Л. утеряна
кандидатская карточка, выданная
Козмодемьянской Организацией
В.К.П.(б.) за № 754. Считать
недействительной.

Кандидатом В.К.П.(б.) т. Алексе-
евым (Лукияновым) А. Л. утеряна
кандидатская карточка, выданная
Козмодемьянской Организацией
В.К.П.(б.) за № 717, каковую счи-
тать недействительной.

ЙАЖО КОРНЫ

Солашкы ужыт.

Пёртныр районьш, Эман сола рай-
оньш шувэрдшан техныкумьшты
тьмэныш-влэм ужэвы.

4-шы Мартын техныкум гыц 2
курсышты тьмэныш-влэ да оркэс-
тыршты шалгышы-влэ Пёртнышын
миэныт. Сагашты тьмдыш-влэ
С.Г. Эпин дов А.Н. Остроумов, эчэ
Вэтка гыц толшты марьпредставитель
М.Я. Ваптар (Семёнов) миэныт.
Цилэжы икты 30 эдем ёльы.

Программыжыт тэгөнэ ёльы:

- 1) Доклад—„Маробластьшын 5 и паша
ёштэн шоктымыжы.“ (Ваптар).
- 2) Малав мары йылымш школышты
тьмдымла, ёльымашты вьктарымыла
(Эпин), 3) Педтехныкумьшты ть-
мэныш (Эпин), 4) „Кыралшы“ га-
зет кышын (Эпин), 5) 2 курслан шко-
лышты да солашты практыкым ёш-
тыман (тьмэныш), 5) Концерт (хор,
декламаци, оркэстр 20 номьр нэры).

Пёртныр Нардомышкы концерт
вадны мары-влэ шаг пьрэн шага-
лыныт ёльы, тэрваньшат вэр укэ.
Доклад-влэм, концертым кого-влэ
пич йажон колыштэвы.

Вэс кэчы техныкумьштыш ёр-
вэзы-влэ Пёртныр школ ёрвэзы-влэм
пшонэр мьры-влэм мьраш тьмдэ-
вы, гимнастыкым ёштэвы.

5-шы Мартын Эман соланты Пёрт-
нырштышлаок пелтехныкум гыц
толшы-влэ докладым, концертым
ёштэвы.

Докладшым „Мары йылым“ ги-
шан С.Г. Эпин ёштыш.

Погыныш мары-влэ эчэ спэкта-
кельым пич шьндыкыштышты ёльы.
„Блшы“

У айо.

Шукы вэрэмэ эртен гынят ёшкэ
ужэм со келесымш шөөш. Уарны
арныан, когарныан, 12-шы мартын
кугижэ варандымы айо ёльы. Ти
кэчын мьны Картук солаш кэшым.
Айо лымдон Рне томаш погыненит:
комсомол ёрвэзы, ёдыр-влэ, тьмды-
ш-влэ, тьмэныш изи ёрвэзы ёдыр-
влэ, вьткы-влэ, сакой „кружок“ ман-

мы-влэ гыц член-влэ. Мары-влэ веле
шукыжок агылап ёльы. Погыныш
машым тьмдыш пёртеш ёштэвы. По-
гынымаш вуйлалтышеш бидырамаш-
ым айырэвы, эчэ кок бидырамаш член
лыныт сэкратёр дов ичленжы пьрэгыт

Пьтэрнок кугижэ годшым, война
годшым шайыштэвы, вара кызыт-
шыш да эчэ бидырамаш-кышан по-
пэвы: пьрвышым, кызытшыш да ан-
цыкыла кыпе ёлыш келеш. Вара
Маробласть пачылтмш гышан лопэ-
вы, эчэ шукы молымат шайыштэ-
вы. Шукыжымок тьмдыш-влэ да
эчэ Рьыштыш член-влэ шайыштэ-
вы. Шайышт пьтэрныш йыде ть-
мэныш изи ёрвэзы-ёдыр-влэ йажо
лэдымаш мьрыштыш мьралтэн пуэ-
вы Лыдынш шамак вьлэжы: мамман
тошты ёльымашна, кызытшыш гышан
да анцыкыла кэш шьктэрят.

Погынымаш вуйлалтыш бидыра-
маш пич йажон пашажым видыш:
иктын-иктын тан-влэлан шайышташ
ирькым пуш, ёшкэат мазар палы-
мыжым шайышты.

Пачешыжыт цилэ погынымашлан
таум келесыш „вэс кэнэ эчэ шу-
кын толда“, маньы

Погынымаш пьтыштыт, лэктымат
токына кэшым да толэмлян пич су-
су ёлам, пич шукы у йажо паша-
влэм кельым; эчэ пич когонжов
тьмэныш изи ёрвэзы-влэм анчы-
шым: йажон, раскыдын, смелан по-
палтэн, мьралтэн пуэвы.

Тау, маньым, тьмдыш-влэлан!
Эчэ йажон анцыкыла цадыда, ма-
нышым. Биндэжыт ик погынымашынат
кэте кодаш шым сьры.

„Ужшы мары“

НАМЫС.

Вилват районьшты магань пайан
сола улы?—тиды „Аргэ сола“ ман-
мы ёлыш. Ти солашты мары-влэ
копекэшыжы тамамат ёштэнышты.
Газетым ик мары-влэ цилэ солашты-
жы сьла. Молы иктыт нымат ак
сирькытеш. Ёдырвэш кашыш лешты
арныштыш кым гавьк токыштыт мьа
Тэнэ ак йары ёлышжы. Аргэ сола
дов Корцакал мары-влэ изиш вуй-
дам лувталда, йалым анчалдок: изиш
намыс агыл вара? „Нужэр“.

ГОССЕЛЬСКЛАДЫН ЦИК ХАЛАШТЫШ

КАНТОРЖЫ

ХРЭСАНЬ-ВЛАЛАН ВЬЖАЛА.

Сола хозгнлыклар нэрал машинэ-влэм,
хэдыр-влэм, тьлэц пасна оборотный
плугы-влэм. Ти хэдыр-влэ вэскид за-
водыштыш-влэ ёлыт.

Акшы, Нар. Ком. Внуторг шудымлыла шьндымыш.
Госсельсклад.

КОЗМОДЕМЬЯНСКАЯ РАЙКОНТОРА

Чувашского отделения

ГОССЕЛЬСКЛАДОВ НКЗ.

Предлагает крестьянскому населению
Сельско-хозяйственные МАШИНЫ
и ОРУДИЯ, в отделиности
ОБОРОТНЫЕ ПЛУГИ,

заграничных заводов по ЦЕНАМ, установленным
Нар. Ком. Внуторгом.

Госсельсклад.